

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Valstu nodarbinātības dienestu (VND) jaunie uzdevumi saistībā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu”

(pašiniciatīvas atzinums)

(2019/C 353/08)

Ziņotāja: **Vladimíra DRBALOVÁ**

Pilnsapulces lēmums	20.2.2019.
Juridiskais pamats	Reglamenta 32. panta 2. punkts Pašiniciatīvas atzinums
Atbildīgā specializētā nodaļa	Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	8.7.2019.
Pieņemts plenārsesijā	17.7.2019.
Plenārsesija Nr.	545
Balsojuma rezultāts (par/pre/atturas)	156/7/10

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK atzinīgi vērtē Eiropas valstu nodarbinātības dienestu tīkla (Eiropas VND tīkls) ieguldījumu valstu nodarbinātības dienestu (VND) modernizēšanā un stiprināšanā un aicina izveidot sinerģiju starp tā atjaunināto stratēģiju laikposmam pēc 2020. gada un Eiropas sociālo tiesību pīlāra (ESTP) principiem.

1.2. EESK ir konstatējusi dažas jomas, kurās nepieciešami lielāki centieni, balstoties uz partnerību ar visām ieinteresētajām personām, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, uzņēmumiem un privātajiem nodarbinātības dienestiem, lai saskaņoti tiekotos panākt darba meklētāju labāku integrāciju darba tirgū.

1.3. Valstu līmenī ar pietiekamām spējām, prasmīgu personālu, IT un tehnisko aprīkojumu, kas svarīgs sabiedrības digitalizācijai, kā arī ar finansiālu atbalstu ir pienācīgi jāatbalsta inovatīva VND loma saistībā ar valsts nodarbinātības un darba tirgus politikas īstenošanu un uzņēmumiem paredzētu efektīvāku pakalpojumu nodrošināšanu.

1.4. EESK aicina īstenot sistemātiskāku un strukturētāku sadarbību starp VND un citiem pakalpojumu sniedzējiem sociālajā un nodarbinātības jomā, lai pievērstos daudzajiem šķēršļiem, ar ko saskaras darba meklētāji, cenšoties iekļūt darba tirgū (veselības jautājumi, mājokļi, transports). VND modernizācija ir sarežģīts process, un koordinācijas, programmu izstrādes, plānošanas un pienākumu sadalījuma trūkums valsts un/vai reģionālā līmenī rada sadrumstalotību. Sociālo partneru aktīva un regulāra līdzdalība VND darbībā ir ļoti svarīga, lai apzinātu vietējās nodarbinātības iespējas un palīdzētu novērst neatbilstības darba tirgū.

1.5. EESK aicina veidot ciešāku sinerģiju starp VND pakalpojumiem un sociālas infrastruktūras un pabalstu sistēmām, lai sniegtu lielāku atbalstu bezdarbniekiem viņu darba meklējumos un izvairītos no tā, ka darba meklētāji, kad atgriežas darba tirgū, saskaras ar neizdevīgiem nosacījumiem.

1.6. EESK prasa palielināt finansiālu atbalstu dalībvalstīm un cer, ka Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+), kas nesēn ieviests kā daļa no jaunās daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam, kļūs par īstenu ES instrumentu investēšanai cilvēkos un Eiropas sociālo tiesību pīlāra (ESTP) īstenošanai.

1.7. EESK uzskata, ka vairāk jācenšas uzraudzīt, novērtēt un salīdzināt VND pakalpojumus, lai novērtētu šo pakalpojumu efektivitāti, proti to, kā tie palīdz darba meklētājiem, kuri iesaistās darba tirgū. Eiropas līmeņa kopīgi standarti un pamatnostādnes varētu palīdzēt izlabot VND efektivitāti. Būtu vairāk jāizmanto esošie datu avoti, piemēram, darbaspēka apsekojums (DSA), un tādas aģentūras kā *Eurofound* var palīdzēt veikt šādu uzraudzību.

1.8. EESK aicina pārskatīt pašreizējos noteikumus par to, kā novērtē VND darba programmu rezultātus, lai nodrošinātu, ka pakalpojumi sniedz labumu visām cilvēku kategorijām, jo īpaši tām, ko skar vairākas problēmas.

2. Ievads

2.1. Eiropas sociālo tiesību pīlārs tika izveidots pēc tam, kad Eiropas Parlaments, Padome un Komisija 2017. gada 17. novembrī Ģēteborgā ES sociālo jautājumu samita laikā pieņēma iestāžu kopīgo proklamāciju. Ar ESTP palīdzību būtu jāpanāk lielāka koncentrēšanās uz nodarbinātības un sociālajiem aspektiem, jāpalīdz padarīt Eiropas sociālo modeli atbilstīgu 21. gadsimta uzdevumiem, kā arī jāstimulē konverģences process starp dalībvalstīm.

2.2. Eiropas sociālo tiesību pīlāra 20 pamatprincipi ir strukturēti zem trim galvenajiem virsrakstiem: **vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība, taisnīgi darba nosacījumi, sociālā aizsardzība un sociālā iekļaušana**. Ņemot vērā straujās pārmaiņas sociālajā, juridiskajā un ekonomiskajā vidē, galvenā problēma Eiropā ir šo pamatprincipu faktiskā ieviešana un īstenošana.

2.3. Saskaņā ar 2019. gada izaugsmes pētījumu Eiropas ekonomikā pašreiz sākas sestais tās nepārtrauktas izaugsmes gads. Šo konsekvēnto izaugsmi pavadījusi investīciju apjoma atgūšana, pieprasījuma no patērētājiem palielināšanās, publisko finanšu stāvokļa uzlabošanās un nemitīga jaunu darbvieta radīšana, lai gan dažādās valstīs tas noticis atšķirīgā tempā. Šīs tendences ir veicinājušas būtiskus uzlabojumus darba tirgos un sociālajos apstākļos. 2018. gada otrajā ceturksnī nodarbinātības līmenis 20 līdz 64 gadus vecu personu vidū ir sasniedzis 73,2 %. Bezdarba līmenis ir samazinājies līdz 6,8 %, un samazinājušies ir arī ilgstoša bezdarba un jauniešu bezdarba rādītāji. Tomēr komiteja uzskata, ka pastāv lielas atšķirības starp dalībvalstīm, jo tajās visās ekonomikas izaugsmes un nodarbinātības līmeņa pieaugums nav vienāds; īpaša uzmanība jāpievērš radīto darba vietu kvalitātes uzlabošanai, arī tādēļ, novērstu sociālo nevienlīdzību.

2.4. Pateicoties labākiem darba tirgus apstākļiem, nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu skaits – no 113 miljoniem 2017. gadā – dažās valstīs pirmo reizi samazinājies zem pirmskrīzes līmeņa. Tomēr nodarbinātu personu nabadzība joprojām ir augsta un vairākās dalībvalstīs palielinās. Nabadzības risks joprojām ir problēma, jo īpaši runājot par bērniem, personām ar invaliditāti, migrantu izcelsmes personām un bezdarbniekiem.

2.5. Vienotajā nodarbinātības ziņojumā (*JER*) ir norādīts, ka aktīva darba tirgus politika un VND ir izšķirīgi, lai nodrošinātu pienācīgi funkcionējošus un iekļaujošus darba tirgus. Aktīva darba tirgus politika uzlabo atbilstību starp piedāvājumu un pieprasījumu darba tirgū un palielina darba meklētāju iespējas atrast jaunu darbu.

3. Valstu nodarbinātības dienesti un darba nākotne

3.1. Darba tirgi un sabiedrība strauji attīstās, un globalizācija, digitālā revolūcija, pārmaiņas darba organizācijā, kā arī sociālās demogrāfiskās pārmaiņas paver jaunas iespējas, bet arī rada jaunus pārbaudījumus. Tādas problēmas kā pastāvīga nevienlīdzība, ilgtermiņa un jauniešu bezdarbs vai paaudžu solidaritātes trūkums bieži ir līdzīgas dažādās dalībvalstīs, lai gan atšķirīgā ziņā. Pašreizējo tehnoloģisko revolūciju jo īpaši raksturo ātrākas pārmaiņas.

3.2. Darbaspēks vēl nekad nav bijis tik nevienmērīgs un izglītots. 21. gadsimta darbaspēks ir ļoti dažāds, un indivīdu attieksme pret darbu mainās. Ja un kad darba ņēmēji meklē lielāku brīvību darbvietā un izvēles brīvību un meklē darbvietas ar individuāli pielāgotiem darba nosacījumiem, būtu jāprecizē darba nosacījumi, izmantojot sociālo dialogu un koplīgumus. Cilvēkiem vajadzētu būt iespējai pilnībā atrast savu potenciālu, izmantojot savu kvalifikāciju, prasmes un kompetences, un iegūt kvalitatīvu un produktīvu darbvietu ar pienācīgu sociālo aizsardzību.

3.3. Svarīga nozīme ir **Eiropas Valstu nodarbinātības dienestu tīklam**, kas tika izveidots 2014. gada 17. jūnijā un darbosies līdz 2020. gada 31. decembrim. 2018. gadā tika uzsākts novērtējums, lai novērtētu lēmuma par VND tīklu atbilstību, lietderību, efektivitāti, saskaņotību un ES pievienoto vērtību. Savā atzinumā par VND⁽¹⁾ EESK atbalstīja Komisijas priekšlikumu izveidot Eiropas VND tīklu.

(1) OV C 67, 6.3.2014., 116. lpp.

3.4. Eiropas VND tīkla stratēģija 2020. gadam un vēlākam laikposmam atspoguļo jaunākās tendences darba tirgos, tostarp jauno platformu ekonomiku un jaunos darba veidus, darbvietu trūkumu, darbaspēka mobilitāti, viendabīgāku VND klientu bāzi, nepieciešamību izmantot jaunas digitālās tehnoloģijas un pilnvērtīgākus datu avotus.

3.5. Valstu līmenī un sadarbībā ar Eiropas VND tīklu jau ir veiktas daudzas pozitīvas darbības. Valstu VND dažās valstīs ir paveikuši lielu darbu **ES jauniešu nodarbinātības garantijas īstenošanā**, palīdzot jauniešiem, īpaši tiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), ātrāk iekļauties darba tirgū vai atgriezties izglītībā. VND ir arī īstenojuši ES iniciatīvā paredzētos pasākumus, kas ir koncentrēti uz **ilglaicīgu bezdarbnieku (LTU) labāku integrāciju**, izmantojot uzlabotu reģistrāciju un integrētus darba līgumus. Turklāt kopš 2015. gada to darba kārtībā ir bijusi arī bēgļu un patvēruma meklētāju integrācija darba tirgū.

3.6. Tomēr EESK vērojumi liecina, ka VND efektivitāte un to spēja gūt panākumus mainīgos apstākļos, risināt jaunas problēmas darba pasaulē un sekmīgi integrēt cilvēkus šajos pārejas darba tirgos dalībvalstīs atšķiras. VND personāls, tehniskās un finansiālās iespējas daudzos gadījumos un dažās dalībvalstīs netiek pietiekami novērtēti.

3.7. Efektīvāk būtu jāveicina īpaša darba konsultantu profesionālā kategorija, un jānodrošina datu bāzu pienācīga integrācija, lai efektīvi saskaņotu uzņēmumu un darba ņēmēju vēlmes. Dažās valstīs VND pakalpojumus papildina vai aizstāj privātās nodarbinātības aģentūras un darba konsultanti. Sadarbība ar uzņēmumiem ir būtiska, kā arī sociālo partneru aktīva līdzdalība, arī vietējā līmenī, lai apzinātu nodarbinātības iespējas valsts un teritoriālajā līmenī. VND pakalpojumu darbības sekmīgums būtu jāvērtē arī no darba devēju viedokļa.

4. Valstu nodarbinātības dienesti saistībā ar Eiropas sociālo tiesību pilāru

4.1. Kopš ESTP proklamēšanas VND un ES VND tīklam vajadzētu būt inovatīvākiem, lai atbalstītu ESTP mērķi un tā pamatprincipu īstenošanu.

4.2. 2017. gadā Eiropas VND tīkls sniedza oficiālu ieguldījumu Eiropas Komisijas rīkotajā apspriešanās par ESTP. 2018. gadā tas izstrādāja dokumentu par darba nākotni. Šī darbība sniedza iespēju tīklam apsvērt, kā varētu pielāgot VND stratēģiju 2020. gadam, lai nodrošinātu, ka tā saglabā atbilstību mērķim, jo VND tiecas risināt jaunās strauji mainīgā darba tirgus problēmas un kļūt par patiesām karjeras ievirzīšanas aģentūrām. VND strādā pie savas organizācijas modernizēšanas, lai klientiem nodrošinātu pakalpojumus, ko vērtē ar "AAA" kritērijiem – *ability* (spēja), *agility* (manevrētspēja), *accountability* (pārskatatbildība) –, palīdzot izveidot ilgtspējīgāku un iekļaujošāku darba tirgu.

5. VND jaunie uzdevumi no ESTP perspektīvas

5.1. EESK atzinīgi vērtē prioritātes, kas noteiktas **ES VND tīkla darba programmā 2019. gadam** un **aicina panākt lielāku mijiedarbību starp ESTP principiem un tīkla salīdzinošās vērtēšanas un savstarpējās mācīšanās instrumentiem**. Tas var veicināt gan VND pakalpojumu labāku integrāciju, gan ESTP īstenošanu.

5.2. 2018. gada novembrī EESK Darba tirgus novērošanas centrs (DTNC) organizēja **konferenci par valstu nodarbinātības dienestiem saistībā ar Eiropas sociālo tiesību pilāra īstenošanu**. Minētie piemēri apstiprināja, ka ir nepieciešama publiskā un privātā sektora nodarbinātības dienestu savstarpējā papildināmība, un atspoguļoja konkrētus ieguvumus, ko sniedz laba sadarbība starp VND un sociālajiem partneriem. Kopumā tika secināts, ka VND proaktivitāte, viena kontaktpunkta izveide uzņēmumiem, VND un uzņēmumu kopīgi organizēti mācību kursi ir svarīgi, lai cilvēkiem nodrošinātu ilgtspējīgas darba vietas.

5.2.1. EESK mudina labāk reaģēt uz darba piedāvājumu un pieprasījumu, palielināt stimulus gan darba devējiem, gan darba ņēmējiem (piemēram, atļaut zemu atalgotiem darba ņēmējiem saglabāt dažus ar bezdarbu saistītus sociālos pabalstus) un nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp nodarbinātības elastīgumu un darba drošību, kas radītu stabilākus darba līgumus. Eiropa joprojām ir tālu no tā, lai izmantotu visu pieejamā darbaspēka potenciālu. Eiropai būtu jāatbalsta ilgtspējīgi uzņēmumi, jo īpaši dodot tiem iespēju radīt vairāk kvalitatīvu un ražīgu darbavietu.

5.2.2. EESK savā atzinumā^(?) norāda, ka piekļuve sociālās aizsardzības sistēmām ir taisnīgākas sabiedrības galvenais elements un ražīga, veselīga un aktīva darbaspēka būtisks komponents. ES būtu jāuzlabo veids, kā pašreizējā atvērtā koordinācijas metode atbalsta dalībvalstis, **lai salīdzinoši novērtētu panākumus, kas gūti, pārveidojot un uzlabojot to nodarbinātības politikas, kā arī valsts sociālās aizsardzības un labklājības sistēmu veiktspēju.** Būtu jānodrošina ciešāka sinerģija starp VND pakalpojumiem un sociālās infrastruktūras un pabalstu sistēmām, lai sniegtu lielāku atbalstu bezdarbniekiem viņu darba meklējumos un izvairītos no tā, ka darba meklētāji, kad atgriežas darba tirgū, saskaras ar neizdevīgiem nosacījumiem.

5.2.3. **Mobilitāte.** EESK uzskata, ka viena no ES prioritātēm joprojām ir darba ņēmēju brīva pārvietošanās, ievērojot nediskriminācijas un vienlīdzīgu iespēju principus, kā arī atlikušo šķēršļu novēršana mobilitātei. **Atzinumā par EURES⁽³⁾** EESK prasa izstrādāt reālu instrumentu, kas **ciešā sadarbībā ar valstu nodarbinātības dienestiem** ļautu saskaņot piedāvājumu un pieprasījumu Eiropas darba tirgū. Darba ņēmēju ES mēroga mobilitāte ir saistīta ar pastāvīgiem centieniem modernizēt sociālā nodrošinājuma koordinācijas sistēmu un padarīt to taisnīgāku visām dalībvalstīm. Jo īpaši bezdarbnieka pabalsta pārrobežu darba ņēmējiem gadījumā – lai noteiktu kompetento dalībvalsti – būtu jāpiemēro *lex loci laboris* princips, ja vien dalībvalstis nevienojas citādi.

5.2.4. **Darba tirgum pielāgotas prasmes.** Saskaņā ar izglītības sociālo dimensiju, kā paredzēts **ESTP pirmajā principā**, ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību, apmācību un **mūžizglītību.** Turklāt aizvien pieaugošās darba tirgus nepilnības Eiropā pakļauj riskam turpmāko izaugsmi. Būtu jāstiprina ciešāka sadarbība starp VND un **sociālajiem partneriem, uzņēmumiem, reģionālajām darba un prasmju padomēm un citām attiecīgajām reģionālajām struktūrām, lai pārvarētu reģionālās atšķirības un piedāvātu atbilstīgu profesionālo konsultēšanu, prasmju uzlabošanas, pārkvalifikācijas un profesionālās pārveides iespējas darba meklētājiem un personām, kam draud darba zaudēšana; atbildība ir jādala starp dažādajiem dalībniekiem. Šeit būtu jāiekļauj arī pašnodarbināto aktivizēšana.**

5.2.5. **Sadarbība ar sociālajiem partneriem.** Izstrādājot ES sociālo politiku, lielāka nozīme jāpiešķir sociālajiem partneriem, vienlaikus pilnīgi ievērojot viņu autonomiju. Būdami svarīgi darba tirgus dalībnieki, viņi sadarbībā ar VND var ievērojami sekmēt darba iespēju apzināšanu arī vietējā līmenī, atvieglot cilvēku pāreju un iesaisti darba tirgū – atbalstīt darba meklētājus darba meklēšanas laikā un palīdzēt uzņēmumiem cilvēkresursu meklēšanas procesā, palīdzēt jauniešiem un pieaugušajiem izvēlēties piemērotākos prasmju uzlabošanas veidus (ADEM Luksemburgā).

5.2.6. **Pilsoniskā sabiedrība.** EESK pārstāv dažādas pilsoniskās sabiedrības organizācijas (PSO), kas sniedz daudzus atzinumus, jau risinot dažus no ESTP ietvertajiem principiem. PSO pievienotā vērtība ir tāda, ka tās atrodas tuvu situācijai uz vietas un tām ir zināmas dažādu grupu – migrantu, personu ar invaliditāti, jauniešu, sieviešu – vajadzības, tādējādi tās var veicināt mērķtiecīgāku VND darbu (tas varētu ietvert, piemēram, nodarbinātības konsultantu Itālijā uzdevumus).

5.2.7. **Sadarbība ar privātajiem nodarbinātības dienestiem.** Pieredze pierāda, ka valsts un privāto dienestu vienlīdzīgai iesaistei integrācijai var būt efektīvi un labvēlīgi rezultāti patiesi iekļaujoša un ilgtspējīga darba tirgus ziņā. Šī papildināmība ir jāatbalsta. Vienmēr ir ļoti grūti prognozēt/paredzēt darba tirgu. Darba tirgus vajadzības ļoti strauji mainās. Būtiski ir uzticami dati. Tomēr iekļaujošos darba tirgus, ko mēs aicinām veidot, jābūt iekļautiem visiem cilvēkiem.

6. Pastāvošās nepilnības mērķtiecīgā VND atbalstā

6.1. EESK atzinīgi vērtē to, ka galvenās mērķgrupas ir iekļautas gan Eiropas VND tīkla, gan VND darba programmās. Tomēr komiteja uzsver, ka nepilnības joprojām pastāv, un VND savā ikdienas darbā ir **vairāk jāiekļauj daudzveidības un nediskriminācijas princips.** Centieni ir jāturpina un jāpalielina, jo īpaši attiecībā uz turpmāk minētajām grupām.

6.1.1. **Jaunieši.** EESK atzinīgi vērtē to, ka finansiāls atbalsts jauniešu nodarbinātības garantijai ir divkāršots. Valstu nodarbinātības dienestiem būtu jāiegulda ilgtermiņa pieejā, lai sniegtu pakalpojumus gados jauniem darba meklētājiem, tostarp labāk izmantojot IKT un tīmekļa rīkus, lai stiprinātu pakalpojumus visneaizsargātākajām jauniešu grupām. **VND būtu jāuzlabo individuāla palīdzība jauniešiem, jāsadarbības ar viņu ģimenēm un viņi taisnīgi jāinformē par situāciju darba tirgū.**

(?) OV C 440, 6.12.2018., 135. lpp.

(3) OV C 424, 26.11.2014., 27. lpp.

6.1.2. **Pieaugušie.** Eiropas iedzīvotāju novecošana, **pieaugošā ikgadējā dzimstība un nepieciešamība veicināt sadarbību starp paaudzēm**, izmaiņu paātrināšanās darba tirgū, jaunie darba veidi un digitālo tehnoloģiju izplatība visos ikdienas dzīves aspektos ir radījusi pieaugošu pieprasījumu pēc jaunām prasmēm un augstāka prasmju līmeņa, **zināšanām un kompetencēm**. Tādēļ vēl jo vairāk steidzami ir jāpanāk, ka prasmes apgūst vai pārkvalificējas visi tie cilvēki, kuri nav apguvuši pamatprasmes vai nav ieguvuši kvalifikāciju, lai tādējādi nodrošinātu viņu nodarbinātību **un aktīvu pilsonību**.

6.1.3. **Sievietes.** EESK atzinīgi vērtē direktīvu par darba un privātās dzīves līdzsvaru (WLB) ⁽⁴⁾, kas palīdz vecākiem un aprūpētajiem un jo īpaši sievietēm labāk organizēt savus darba un ikdienas pienākumus. Turklāt būtu jāveic nepieciešamie ieguldījumi sociālajā infrastruktūrā, piemēram, bērnu un gados vecāku cilvēku aprūpes iestādēs. Tas ietver arī aktīvu VND atbalstu, lai integrētu sievietes darba tirgū, pienācīgi ņemot vērā WLB pieeju.

6.1.4. **Cilvēki ar invaliditāti.** Šādi cilvēki veido aptuveni vienu sesto daļu no ES kopējā darbaspējīga vecuma iedzīvotāju skaita, taču viņu nodarbinātības līmenis ir salīdzinoši zems. Tas bija galvenais vēstījums 2017. gadā rīkotajā EESK uzklaušanās sanāksmē. Jo īpaši sievietes un meitenes ar invaliditāti ⁽⁵⁾ joprojām saskaras ar dažāda veida un starpnozaru diskrimināciju gan dzimuma, gan invaliditātes dēļ. Viņas pārāk bieži tiek atstumtas cita starpā no iekļaujošas izglītības un apmācības, nodarbinātības, piekļuves nabadzības samazināšanas shēmām un atbilstīgiem mājokļiem, kā arī līdzdalības politiskajā un sabiedriskajā dzīvē. Viņām ir nepieciešams īpaši VND atbalsts un individuāla pieeja.

6.1.5. **Migrācija. Likumīgai migrācijai var būt ievērojama nozīme darba tirgus labā darbībā.** EESK savā atzinumā ⁽⁶⁾ uzsvēra saskaņotas migrācijas politikas un labi izstrādāta tiesiskā regulējuma svarīgo nozīmi, norādot, ka "bez migrācijas Eiropas ekonomiskais un sociālais modelis ir apdraudēts". Bēgļu integrācija ar tiesībām palikt Eiropā, lai iegūtu izglītību, tiktu nodarbināti un būtu iekļauti sabiedrībā kopumā, arī turpmāk būs svarīga. **VND daudzās valstīs jau ir veikuši daudz iniciatīvu, lai to veicinātu.**

6.1.6. **Romu etniskā minoritāte.** EESK ļoti aktīvi darbojas jautājumos, kas saistīti ar romu kopienas dzīves un darba apstākļiem, īpašu uzsvāru liekot uz romu labāku integrāciju ⁽⁷⁾. EESK saskata sinerģiju starp ESTP vienlīdzīgas piekļuves principa īstenošanu un turpmākajām darbībām sekmīgākai romu integrācijai. Īpaši VND prioritātei vajadzētu būt palīdzības sniegšanai romu sievietēm.

6.1.7. **Neaktīvie iedzīvotāji** nav VND tipiska mērķgrupa, kaut arī ievērojama daļa neaktīvo iedzīvotāju vēlas strādāt. Eiropas VND tīkls publicēja pētījumu par tematu *The role of PES in outreach to the inactive population* (VND nozīme neaktīvo iedzīvotāju informēšanā), kurā ir sniegts pārskats par informēšanas pasākumiem neaktīvajiem iedzīvotājiem, īpaši atsaucoties uz VND lomu. EESK aicina Komisiju un dalībvalstis pārstrādāt aktivizēšanas politiku, kas ir vērsta uz šo iedzīvotāju daļu.

7. Komplekss atbalsts valstu nodarbinātības dienestiem

7.1. Eiropas nodarbinātības pamatnostādnes 2019. gadam (7. pamatnostādne) dalībvalstis tiek mudinātas palielināt savas aktīva darba tirgus politikas efektivitāti. Dalībvalstīm vajadzētu tikties uz to, lai valsts nodarbinātības dienestu darbība kļūtu efektīvāka, nodrošinot savlaicīgu un individuāli pielāgotu atbalstu darba meklētājiem, atbalstot pieprasījumu darba tirgū un īstenojot rezultātu novērtēšanas sistēmas.

7.2. Lai efektīvi veicinātu ESTP īstenošanu, valstu nodarbinātības dienestiem būs nepieciešams stingrāks atbalsts un pienācīgi apstākļi, kā minēts turpmāk.

7.2.1. **Pietiekami cilvēkresursi.** VND komplekso pakalpojumu sniegšanai (personāla meklēšana un atlase, aprūpētais darba uzteikums, konsultācijas un palīdzība saistībā ar pieprasījumiem pēc ienākumu atbalsta, prakses vietas) ir vajadzīgi apmācīti darbinieki, kuriem ir īpašas prasmes un kuri strādā ilgtspējīgos apstākļos un sadarbojas ar darba konsultantiem un privātām darba aģentūrām.

7.2.2. **Pielāgošanās tehniskajai attīstībai.** Ekonomikas un sabiedrības digitalizācija sniedz jaunus instrumentus, kuri, ja tos pienācīgi pārvalda, var palīdzēt valstu nodarbinātības dienestiem pildīt savus uzdevumus, tostarp sniegt saviem darbiniekiem apmācību, kā arī nodrošināt datubāzu reālu integrāciju uzņēmumu un darba ņēmēju vēlmju efektīvai saskaņošanai. Šīs abas puses savukārt ir iesaistītas to prasmju un uzdevumu attīstībā, kas izriet no jaunā digitālā laikmeta prasībām.

⁽⁴⁾ OV C 129, 11.4.2018., 44. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 367, 10.10.2018., 20. lpp.

⁽⁶⁾ OV C 110, 22.3.2019., 1. lpp.

⁽⁷⁾ OV C 27, 3.2.2009., 88. lpp.

7.3. Eiropas Komisija 2018. gada 2. maijā pieņēma priekšlikumu daudzgadu finanšu shēmai 2021.–2027. gadam. Priekšlikumā atspoguļots pašreizējais ekonomiskais un sociālais konteksts un sniegta reāla atbilde uz Eiropas sabiedrības aicinājumu veidot sociāli atbildīgāku Eiropu un vairāk investēt cilvēkos Eiropas Savienībā. Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+) ir svarīgs ES instruments investēšanai cilvēkos un ESTP īstenošanai. VND tiks finansēti, izmantojot Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) Nodarbinātības un sociālās inovācijas (EaSI) darbības virzienu.

7.4. Jaunu VND pienākumu veikšanai, jo īpaši aktīvas nodarbinātības politikas jomā, ir vajadzīga atbilstīga veiktspēja un finansiāls atbalsts.

7.5. EESK aicina īstenot sistemātiskāku un strukturētāku sadarbību starp VND un citiem pakalpojumu sniedzējiem sociālajā un nodarbinātības jomā, lai pievērstos daudzajiem šķēršļiem, ar ko saskaras darba meklētāji, cenšoties iekļūt darba tirgū (veselības jautājumi, mājokļi, transports). VND modernizācija ir sarežģīts process, un koordinācijas, programmu izstrādes, plānošanas un pienākumu sadalījuma trūkums valsts un/vai reģionālā līmenī rada sadrumstalotību.

7.6. EESK uzskata, ka vairāk jācenšas uzraudzīt, novērtēt un salīdzināt VND pakalpojumus, lai novērtētu šo pakalpojumu efektivitāti, proti to, kā tie palīdz darba meklētājiem, kuri iesaistās darba tirgū. Eiropas līmeņa kopīgi standarti un pamatnostādnes varētu uzlabot VND efektivitāti un sinerģiju starp valstīm. Būtu vairāk jāizmanto esošie datu avoti, piemēram, darbaspēka apsekojums (DSA), un tādas aģentūras kā *Eurofound* var palīdzēt veikt šādu uzraudzību.

Briselē 2019. gada 17. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu «ejas

priekšsēdētājs

Luca JAHIER
